

DEBRECENI EGYETEM

INFORMATIKAI KAR

***Az elektronikus dokumentumok a Bács-Kiskun Megyei
Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára
gyűjteményében és szolgáltatásaiban***

Konzulens:

Salgáné Dr. Medveczki

Marianna

egyetemi adjunktus

Készítette:

Tóth Zsuzsanna

informatikus könyvtáros (BA)

hallgató

DEBRECEN

2009

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezetés.....	4
1. Az elektronikus dokumentumok fogalmi meghatározása, felosztásuk, típusaiknak ismertetése.....	6
1.1. Fogalom-meghatározás, tipizálás.....	6
1.1.1. A fogalmak meghatározásának alapja.....	6
1.1.2. Az elektronikus dokumentumok fogalma.....	6
1.1.3. Az elektronikus dokumentumok típusai.....	7
2. Az elektronikus dokumentumok megjelenése a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára gyakorlatában.....	8
2.1. Az elektronikus dokumentumok helye a Katona József Könyvtár állományában.....	8
2.1.1. A könyvtár funkciói, felépítése.....	8
2.1.2. Az elektronikus dokumentumok megjelenése a könyvtár gyűjtőköri szabályzatában.....	8
2.1.3. A gyűjtőkör gyakorlati megvalósulása: a valósan tárolt és kínált dokumentumok köre.....	9
2.2. A dokumentumok beszerzésének gyakorlata.....	12
2.2.1. A dokumentumválasztás indítékai és korlátai.....	12
2.2.2. A felderítés és beszerzés forrásai, gyakorlata.....	12

2.3.	Az elektronikus dokumentumok feldolgozása	13
2.3.1.	Az elektronikus időszaki kiadványok.....	13
2.4.	A Helyismereti Gyűjtemény elektronikus dokumentumokkal kapcsolatos feladatai	18
2.4.1.	A Helyismereti Gyűjtemény funkciója.....	18
2.5.	Az Infotéka, mint az elektronikus dokumentumok elsődleges szolgáltatási színtere.....	20
2.5.1.	Az Infotéka funkciója	20
2.5.2.	Az elektronikus folyóiratok	20
2.5.3.	Az elektronikus dokumentumokhoz fűződő szolgáltatások	21
2.5.4.	Népszerűsítés	22
2.6.	Digitalizált dokumentumok az intézményben	23
2.7.	A könyvtár elektronikus dokumentumainak használati jellemzői.....	24
2.7.1.	A felhasználók tájékozottságának jellemzői.....	24
2.7.2.	Az elektronikus dokumentumok egyes altípusainak használati gyakorisága...24	
2.7.3.	Felhasználói típusok, indítékok, megelégedettség	25
2.8.	Tervek, tendenciák.....	26
	Összefoglalás.....	27
	Köszönetnyilvánítás	29
	Felhasznált irodalom	30
	Mellékletek	31

Bevezetés

A 20. század utolsó évtizedeiben a hagyományos könyvtári állomány jelentős átalakuláson ment keresztül. A hagyományos dokumentumok mellett megjelentek a hangzó-, majd a számítógépes megjelenítő eszközöket igénylő elektronikus dokumentumok is. Ma már egyre inkább jellemző az is, hogy egyes információk csak interneten érhetőek el, így az ott fellelhető dokumentumtípusok is mindinkább teret nyernek a könyvtári állományokban. A megjelenő újabb és újabb információforrás-típusok kezelése és használatása igen nagy kihívást jelent a könyvtárak számára. A fő cél velük sem más, mint a hagyományos információhordozók kapcsán: információt szolgáltatni a könyvtár felhasználói számára – amelynek ugyanúgy megvannak a feltételei, mint hagyományos dokumentumok esetében. Például az, hogy megfelelő anyagi háttérrel rendelkezzen az intézmény, hiszen az elektronikus dokumentumok körébe tartozó CD-k, DVD-k és a fizetős adatbázisok igen költségesek, ráadásul a használatukhoz nélkülözhetetlen számítógépek is állandó karbantartásra, bővítésre szorulnak. Az elektronikus dokumentumok használatához olyan szakemberek alkalmazása is elengedhetetlen, akik meg tudnak felelni a folyamatosan újuló technikai kihívásoknak.

Problémaként jelentkezett azonban, hogy általános szemléletben az elektronikus dokumentumok egyenértékűsége nem tűnt azonnal egyértelműnek a hagyományos dokumentumokkal szemben. A könyvtáros szakmában sokan kételkedve fogadták a nem megszokott alakban – különösen a nem rögzített formában (pl. honlapokon) megjelenő információs egységek maradandó könyvtári feldolgozásának szükségességét. Az idősebb korosztályban jellemző volt az új technológiától való idegenkedés is.

További problémák adódtak ezen dokumentumok változatos formai és tartalmi megjelenéséből; folyamatosan exponenciálisan növekvő számából; nehézkes felkutathatóságából és jellemzően magas árából. Mivel a könyvtári gyakorlatban az elektronikus dokumentumok kezelésének nincs és nem is lehet még nagy hagyománya, ezért szükséges velük fokozottan foglalkozni.

Dolgozatomban először az elektronikus dokumentumokról szeretnék egy rövid áttekintő ismertetést adni, majd egy konkrét könyvtár gyakorlatában megmutatni a velük járó könyvtári feladatok sokszínűségét. Választásom az országosan jó hírnévnek örvendő Kecskeméti Katona József Könyvtárra esett, mivel 2007-es nyári gyakorlatom alkalmával felkészültnek és nyitottnak éreztem az itteni könyvtárosokat az új technológiák felé. Érdekelt, hogy egy jól fejlődő, nagyobb könyvtár hogyan viszonyul a gyakorlatban ezekhez a dokumentumokhoz.

Munkámhoz az intézmény könyvtárosaitól készséges segítséget kaptam a témakörben felmerülő kérdéseim megválaszolásában, habár az elektronikus dokumentumokról eddig nem készült az intézményben reprezentatív felmérés, s így a vártnál kicsit kevesebb tárgyi adatot kaptam. Tapasztalataikról ugyanakkor beszámoltak, s véleményüket is megosztották.

Az intézmény könyvtárosai hozzáállására általában jellemző, hogy nem tesznek különbséget az elektronikus- és az egyéb dokumentumok között. Az információ a fontos számukra, amely a feldolgozandó dokumentumban szerepel, illetve a felhasználó felé rendelkezésre bocsátani igyekeznek – függetlenül annak formai megjelenésétől.

Technikai felszereltség terén elmondható, hogy az intézmény lehetőségei kielégítőek. A könyvtár összesen 143 darab középkategóriás számítógéppel rendelkezik, melyek közül 67 nyilvános, a többi munkagép. Az olvasóknak számítógép-használatra az Infotéka nevű egységben, illetve az első emeleti tájékoztató szolgálat mellett van lehetősége – itt összesen húsz számítógép áll rendelkezésre. A könyvtár valamennyi nyilvános részlegében találhatóak számítógépekkel ellátott tájékoztatási pontok, illetve az első emeleten kizárólag arra a célra elkülönített OPAC katalógusok.

Dolgozatomhoz csatolni szerettem volna az intézmény gyűjtőköri szabályzatának vonatkozó részeit, illetve a könyvtár elektronikus dokumentumok feldolgozásához készített házi szabályzatát, de ezeket az intézmény olyan belső okiratának tekinti, hogy nagy sajnálatomra nem tudták őket rendelkezésemre bocsátani.

Remélem, dolgozatomban sikerül Bács-Kiskun megye megyei könyvtárának elektronikus dokumentumairól és a hozzájuk fűződő szolgáltatásokról átfogó képet adnom.

1. Az elektronikus dokumentumok fogalmi meghatározása, felosztásuk, típusaiknak ismertetése

1.1. Fogalom-meghatározás, tipizálás

1.1.1. A fogalmak meghatározásának alapja

Az elektronikus dokumentumok fogalma csak a 20. század második felének technológia fejlődésével jelent meg. Mivel a fejlődés folyamatos, maga a fogalomkör is tágul, változik. Annak érdekében, hogy mindenki számára egyértelmű legyen a szókapcsolat és a hozzá fűződő egyéb fogalmak jelentése, ezért A könyvtári és szakirodalmi tájékoztatási szabályzat KSZ/2-es szabványa „Bibliográfiai leírás. Elektronikus dokumentumok” címmel rögzíti az elméleti alapokat.

1.1.2. Az elektronikus dokumentumok fogalma

A KSZ/2 szabvány a fogalmat a következőképpen definiálja:

„Elektronikus dokumentum: számítógéppel kezelhető, digitálisan kódolt dokumentum, amely vagy valamely fizikai hordozón jelenik meg, és használatához számítógéphez illesztett vagy annak részét képező periféria (pl. CD-ROM lejátszó, lemez meghajtó) szükséges, vagy hálózati úton érhető el (pl. távoli hozzáférésű adatbázis, elektronikus hirdetőtábla, elektronikus időszaki kiadvány, Web-terület).”¹

Ez a definíció tehát egyértelműen az elektronikus dokumentumok körébe sorolja az összes logikailag különálló egységet képező, számítógéphez kötött információhordozót – megjelenési formájuktól függetlenül.

¹ Könyvtári szakirodalmi tájékoztatási szabályzat. KSZ/2. Bibliográfiai leírás. Elektronikus dokumentumok, Budapest : Könyvtári Intézet, 2000. p. 10.

1.1.3. Az elektronikus dokumentumok típusai

Az elektronikus dokumentumoknak két fő típusát különböztetjük meg: a helyi hozzáférésű és a távoli elérésű elektronikus dokumentumokat. Ez az elkülönítés elsősorban a hozzáférhetőségük módjára utal, de kezelésük egészét meghatározza a különbség. A helyi elérésű elektronikus dokumentumok mindig valamilyen fizikai tárolón helyezkednek el. Ez lehet egy hajlékony lemez, CD, DVD vagy akár a számítógép merevlemeze is. A távoli hozzáférésűek ezzel szemben nem önálló, megfogható hordozón foglalnak helyet, hanem hálózaton keresztül férhetünk hozzájuk. Mindkettő használatának megvannak a számítógépes előfeltételei, a számítógép alap konfigurációján kívül pl. egy DVD meghajtóra, illetve távoli elérésű dokumentumoknál hálózati hozzáférésre van szükség.[4.]

2. Az elektronikus dokumentumok megjelenése a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára gyakorlatában

2.1. Az elektronikus dokumentumok helye a Katona József Könyvtár állományában

2.1.1. A könyvtár funkciói, felépítése

A kecskeméti Katona József Könyvtár országos hírnevű kulturális intézmény. Típusa szerint nyilvános közkönyvtár. Fenntartója a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, amely Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával közösen működteti az intézményt.

Ebben a könyvtárban elsősorban funkció szerint különülnek el a szolgáltatási szintek. Az elektronikus dokumentumok tartalmi sokszínűségük miatt változó arányban az intézmény szinte valamennyi osztályán, részlegén előfordulnak. Elsődlegesen az Infotéka nevű egységben találhatóak meg, ahol a közhasznú információk naprakész, gyors szolgáltatásához elengedhetetlen fontosságúaknak bizonyultak. Kiemelten foglalkozik velük a könyvtár különgyűjteménye - a Helyismereti gyűjtemény - is, ahol online elérésű cikkek feldolgozása is történik.

2.1.2. Az elektronikus dokumentumok megjelenése a könyvtár gyűjtőköri szabályzatában

A Katona József Könyvtár jelenleg érvényben lévő gyűjtőköri szabályzata 2000-ben készült el. Ez az időpont elég friss ahhoz, hogy feltételezzük, foglalkozik az elektronikus dokumentumokkal. S valóban: a tipológiai gyűjtési szempontok között elkülönülnek az elektronikus dokumentumok, melyek közül külön nevesíti a következőket: floppy, CD-ROM, CD-multimédia, DVD.

A gyűjtőköri szabályzat kiemeli, hogy az intézmény csak formailag kezeli elkülönítve ezeket az információhordozókat:

„Nem az információ hordozó, hanem az információ a gyűjtés célja, és azt a hordozót nevezzük meg, amelyben a szükséges információ megtalálható”²

A szabályzat szerint a könyvtár célul tűzi ki a hazai megjelenésű CD-ROM-ok és multimédiák jelentős részének gyűjtését, valamint az időszaki kiadványok, kézikönyvek mellékleteinek, illetve olyan adatbázisok állománybavételét, melyeket könyvtárak vagy kiadók készítettek.

Rögzítve szerepel az is, hogy az ilyen jellegű dokumentumok elsődleges szolgáltatási színtere az intézmény Infotéka nevű egysége, ahol a közhasznú információk felhasználókhöz való eljuttatása a fő feladat. Itt a tájékoztatás felgyorsítása érdekében kiemelten törekednek arra, hogy egy adott dokumentumnak az elektronikus formában megjelenő változatát szerezzék be. Célul tűzik ki a jogi CD-ROM-ok, CD-telefonkönyvek, információs adattárak, nyelvtanulást segítő multimédiák, többnyelvű általános- és szakszótárak, irodalmi feldolgozások, időszaki kiadványok átdolgozott elektronikus változatainak, a növény- és állatvilágot, illetve a az internetet bemutató és oktató dokumentumok gyűjtését. Az intézmény elsődlegesen műveltségközvetítő céljának tekintetében teljesen érthető módon a gyűjtőkör nem terjed ki a számítógépes játékokra.[3.]

2.1.3. A gyűjtőkör gyakorlati megvalósulása: a valóban tárolt és kínált dokumentumok köre

A vizsgálódás kezdetén fontos meghatározni, hogy az intézmény a gyakorlatban mely dokumentumokat sorolja az elektronikus dokumentumok körébe. A Katona József Könyvtár az elektronikus dokumentumokat az országos könyvtári statisztika által meghatározottak szerint sorolja be, tehát idetartozónak tekinti a helyi hozzáférésű dokumentumokat, például a CD-ROM-okat, floppykat, fotó-CD-ket; a távoli hozzáférésű dokumentumok: pl. e-könyveket, adatbázisokat, adattárakat, online szolgáltatásokat. A gyűjtemény részeként azonban csak a valóban állományba vett, „beleltározott” dokumentumokat kezelik, amelyek fizikai hordozón vannak a birtokukban. A távoli hozzáférésű dokumentumok, előfizetett

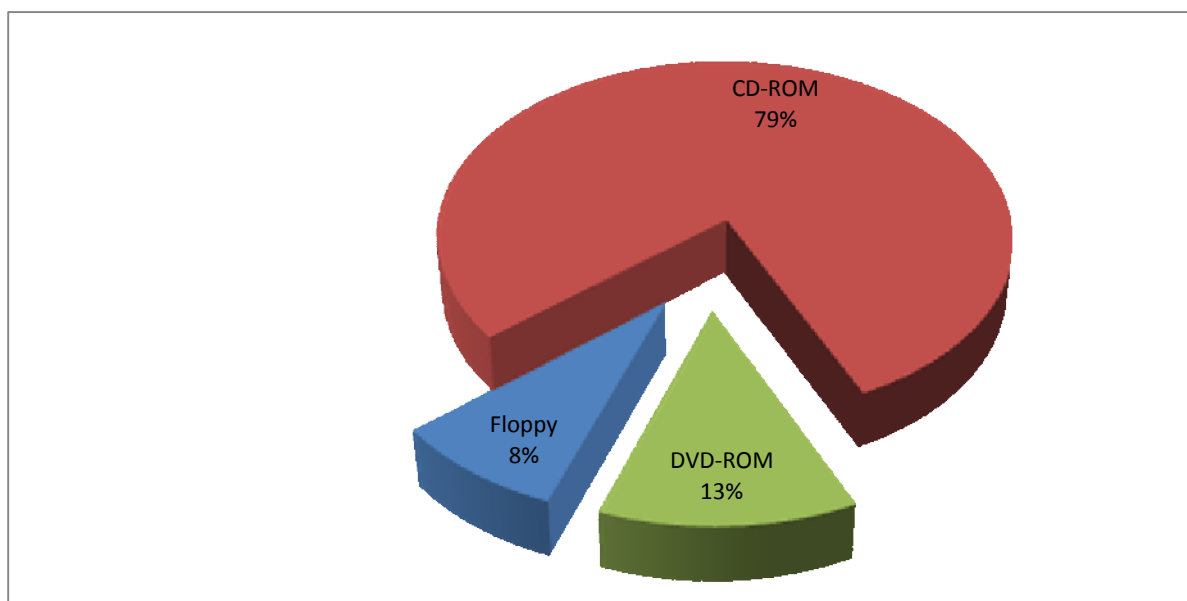
² A Katona József Könyvtár Gyűjtőköri szabályzata (összeáll. Hány Péterné) 2000. p. 14.

adatbázisok nem tartoznak a gyűjteményükhöz, mivel ezekhez csak hozzáférési joggal rendelkeznek. Nyilvántartják ugyanakkor a címet és a ráfordított összeget ezek esetében is, de nem a leltár részeként.

A könyvtár egyedi nyilvántartásban a 2008. december 31-ei állománymérleg szerint 4443 elektronikus dokumentum van regisztrálva - melyek a nyilvántartott állomány (496.170 darab) 0,9 százalékát teszik ki. Ezek arányát az alábbi táblázat (1. ábra) és kördiagram (2. ábra) mutatja:

ALTÍPUS	DARABSZÁM	SZÁZALÉK
Floppy	380 db	9%
CD-ROM	3503 db	78%
DVD-ROM	560 db	13%
<i>Összes elektronikus dokumentum</i>	<i>4443 db</i>	<i>100%</i>

1. ábra: Az offline elektronikus dokumentumok aránya a Katona József Könyvtárállományában a 2008. december 31-i állapot szerint 1.

2. ábra: Az offline elektronikus dokumentumok aránya a Katona József Könyvtárállományában a 2008. december 31-i állapot szerint 2.

Az előfizetett elektronikus folyóiratok közül két dokumentum digitális (CD-ROM), kilenc dokumentum online formában van a birtokukban, ingyenesen tizenhárom digitális és huszonnégy online dokumentumot kap az intézmény.

Elektronikus folyóiratok	Előfizetéses	Ingyenes	Összesen
Digitális (CD-ROM)	2	13	15
Online	9	24	33
Összesen	11	37	48

3. ábra: Az elektronikus folyóiratok aránya a Katona József Könyvtárban

2008-ban a könyvtár hét darab térítéses online adatbázis hozzáféréssel rendelkezett.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a besorolás itt nem egyértelmű a könyvtárosok számára sem, pl. az e-mailben érkező hírlevelek cikkeinek nagy részét csak rákattintással a honlapra belépve, online lehet olvasni. A fogalom-meghatározások nehezen tudnak lépést tartani az információhordozók körének bővülésével. [1.]

2.2. A dokumentumok beszerzésének gyakorlata

2.2.1. A dokumentumválasztás indítékai és korlátai

Az elektronikus dokumentumokról való tájékozódás gyakorlata nem mutat eltérést a más dokumentumtípusokkal kapcsolatos munkától: ugyanúgy a kiadói és kereskedői ajánlatokból, olvasói kérésekből, esetenként más könyvtárak katalógusaiból merítik az információkat, ahogy egyébként is. Döntő szerepe a kiadók kínálatának van. Többnyire tőlük is vásárolják a dokumentumokat, mivel ez a típus ritkábban kerül be a kereskedések kínálatába. Esetenként fordul csak elő, hogy pl. a Könyvtárellátó ajánlatában szerepeljen CD-ROM vagy DVD-ROM. Jelentős számban vannak mindemellett azok az elektronikus dokumentumok, melyek nem önállóan rendelkeznek, hanem könyvek vagy folyóiratok mellékleteként kerülnek be a gyűjteménybe.

2.2.2. A felderítés és beszerzés forrásai, gyakorlata

A válogatás szempontjait tekintve elsődlegesen a könyvtár gyűjtőköri szabályzata a meghatározó, emellett figyelembe veszik az olvasói igényekkel kapcsolatos napi tapasztalatokat is. Továbbá számolniuk kell az anyagi források adta korlátokkal és a használatás technikai és egyéb feltételeivel is. Problémaként jelentkezik például, hogy az olvasótermekben egyelőre nincsenek az olvasók által használható gépek, így a hozzáférés az Infotékára, esetleg az első emeleti tájékoztatási pont mellett található számítógépekre korlátozódik. Emellett egyes szoftverek jogi szabályozások miatt nem telepíthetőek a könyvtár gépeire (pl. teljes játékot tartalmazó DVD-mellékletek, vagy regisztrációköteles, egyszer telepíthető szótár CD-ROM-ok, stb.)

Az éves gyarapítási keretben nincs előre meghatározva, hogy a beszerzésre költhető pénzből mennyit költhetnek elektronikus dokumentumokra. A ráfordítás a piaci kínálattól és az ártól függ. 2008-ban kb. 6% volt.[3.]

2.3. Az elektronikus dokumentumok feldolgozása

A Katona József Könyvtár a számítógépes katalogizálást az 1994-95-ös években vezette be, azóta OLIB integrált rendszerben folyik a feldolgozó munka. Nincs pontos adat arról, hogy az első elektronikus dokumentumot mikor katalogizálták, de a könyvtárosok szerint az OLIB bevezetésekor már voltak floppyk a gyűjteményükben - ezért biztos, hogy legkésőbb 1996-1997-ben, a retrospektív feltárás során bekerültek a katalógusba.

A feldolgozó munkában a könyvtárosok úgy közelítik meg az elektronikus dokumentumokat, mint bármely más információhordozót – tehát dokumentumtípus alapján nem tesznek különbséget, csak figyelembe veszik a szükséges formai jellegzetességeket. Az elektronikus dokumentumok leírására külön házi szabályzata készült a könyvtárban. „Az elektronikus dokumentumok leírási szabályzata” címmel. A szabályzat elkülöníti az elektronikus időszaki kiadványokat és a hozzájuk tartozó cikkeket az egyéb elektronikus dokumentumoktól, hiszen feldolgozásukban is mutatkoznak különbségek. Míg az időszaki kiadványok katalogizálásához hordozótól függetlenül az Időszaki kiadványok – teljes úrlapot használják, addig a többihez az Elektronikus dokumentum és az Elektronikus részdokumentum úrlapokat. Utóbbiak feldolgozása a KSZ/2 szabvány alapján történik.

Például egy DVD-t film-video információhordozó típusként kerül leírásra, ha azok filmek, zenei koncertek, operák, színházi és egyéb előadások változtatás nélküli felvételei. A film-video információhordozón belül a konkrét hordozót is megnevezik a cím után, pl. [Videodok.]. Akkor azonban az elektronikus dokumentumok szabványaként kell leírni az adott DVD-t, ha nem egy előadás egy az egyben való felvételét tartalmazza, hanem együttesen hangfelvételeket, magyarázó szöveget vagy egyéb képeket is.

2.3.1. Az elektronikus időszaki kiadványok

Az elektronikus dokumentumok és elektronikus időszaki kiadványok feldolgozása az OLIB rendszerben alapvetően a KSZ/2-es (Bibliográfiai leírás, elektronikus dokumentumok) szabvány alapján történik. Kivételek ez alól az elektronikus hordozón megjelent vagy hálózati elérésű hangdokumentumok, mozgóképek. Ezeket a hangdokumentumokra, illetve a video dokumentumokra vonatkozó szabványok szerint írják le.

Az elektronikus időszaki kiadványok leírásához a KSZ/2-es és KSZ/3-as szabványt együttesen veszik figyelembe a könyvtárosok. A szabályzat adatcsoportonként különíti el a speciális sajátosságokat, melyek az elektronikus dokumentumoknál megjelennek.

Az első adatcsoport, a cím és szerzőségi közlés leírásához alapvetően a KSZ/3-as szabvány figyelembe vételét írja elő. A KSZ/2-es szabvány is szükséges azonban az elektronikus dokumentumok jellegzetességeinek leírásához. Ennél az adathordozó-típusnál a főcím után minden esetben meg kell adni, hogy elektronikus dokumentumról van szó.

A kiadás adatcsoportban az elektronikus dokumentumoknál olyan – a hagyományos dokumentumokhoz képest új - kifejezések is megjelenhetnek, mint az „1.5. verzió” vagy például a „Hyperlinkes új kiad.”. A harmadik adatcsoportba a dokumentumok speciális adatai tartoznak, mégpedig az elektronikus dokumentumok megnevezése; az elektronikus dokumentum adatainak mennyisége illetve az egyéb dokumentumtípus speciális adatai. A dokumentumok megnevezéséből el kell hagyni az elektronikus jelzót, mivel a főcím után már szerepelt, hogy elektronikus dokumentumról van szó. Így a megnevezés például „Folyóirat”, „Újság”, „Online szolgáltatás” vagy „Hírlevél” lesz. Ha több típust is meg szeretnénk adni, akkor ez sorrendben az „El dok. típus:”, „El dok. tov. típ.”, valamint az „El. d. 2. tov. típ.” megnevezésekkel adható meg. Ezek közé a rendszer automatikusan generálja az „és” kötőszót. A dokumentum adatainak mennyisége elsősorban a helyi elérésű információhordozók leírásakor jelentőségteljes. Itt megadható, hogy hány fájlnyi adat tartozik az egyes típusokhoz a dokumentumon belül – több típus esetén sorrendben az „El. dok. terjed”, „El d. tov. ter.” illetve az „El. d. 2. tov. ter.” Kifejezésekkel. Az egyéb dokumentumtípus speciális adatai részben az elektronikus időszaki kiadványok speciális adataként a számozás jelenik meg, amely a dokumentumtípus megnevezése után ponttal elválasztva szerepel.

A megjelenés adatcsoport leírásához együttesen veszi alapul a KSZ/2-es és KSZ/3-as szabványt. „A megjelenés, közzététel vagy terjesztés kifejezések az elektronikus dokumentum megjelenésével, közzétételével, kibocsátásával, hozzáférhetővé tételével és

terjesztésével kapcsolatos minden tevékenységet felölelnek.”³ A fizikai jellemzők körében a fizikai hordozó és terjedelme; az egyéb fizikai jellemzők; a méret; valamint a mellékletek tüntetendőek föl. Pl.: „- 2 CD : hangzó, színes; 12 cm + használati kalauz (12 p.; 10 cm)”. A sorozat adatszoport leírásában nincs eltérés más típusú dokumentumokhoz képest.

Megjegyzésben rögzített sorrendben tüntetendőek fel az előforduló elemek. Elsőként például a periodicitás. Itt közlik, hogy pl. havonta jelenik meg az adott dokumentum, illetve az egyéb ezzel kapcsolatos információkat is itt közlik, mint az esetleges szünetelést vagy ha az évet az időszámításunktól eltérő rendszerben közölték. Ezeket követi a főcím forrásának megnevezése, pl.: „- Főcím az indító indítóikonról”. A leírás alapjául szolgáló részegység illetve a számozás szabálytalanságai is feltüntetendőek, melyet a működési követelmények leírása követ. Itt azt kell megadni, hogy milyen technikai feltételekre van szükség a dokumentum használatához. Ilyen lehet a számítógép neve, típusa, a memória nagysága, az igényelt operációs rendszer, a perifériák vagy szoftver-követelmények. A távoli hozzáférésű dokumentumoknál az elérési útvonal, illetve a hozzáférés módjának rögzítése is szükséges. Végül az egyéb fizikai jellemzőkre vonatkozó megjegyzések is helyet kapnak, mint például, hogy a dokumentum sztereo hangkazettával vagy az állóképek JPEG tömörítéssel jelentek meg. Az adatszoportot a további megjegyzések zárják például a kiadásról vagy az eredeti kiadás adatairól – abban az esetben ha az pl. nyomtatott formában jelent meg.

Az időszaki kiadványok űrlapján az adatszoportoktól független mezők kitöltéséhez is útmutatást ad a szabályzat. Az állományadatoknál az „Áll. leltár” és „Kötött kötet” mező nem kerülnek kitöltésre. Füzet nevű objektumot csak akkor szabad az időszaki kiadványokhoz létrehozni, ha cikket is kapcsolnak hozzá, illetve csak az a személy hozhatja létre, aki fellelős a cikk bevitelért is. A helyi elérésű elektronikus dokumentumok az „Állományegységek” rész-t nem kell kitölteni; illetve a „Gyakorisági minták” és a „Kötészet” mező is kitöltetlen marad.

A helyi vagy távoli elérésű időszaki kiadványok esetében is az „Információ típus” „Időszaki kiadványok” lesz, s az „Információ altípus (hordozó)” lehet pl. „WWW lap”; „CD-

³Az elektronikus dokumentumok leírási szabályzata (összeáll. : Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára), p. 7.

ROM””; stb. A Csotolt objektum adatainál a távoli elérés esetén mindig meg kell adni a dokumentum URL-jét, s ez a link a WebOPAC-ban és a WorldView-ben is élővé vélik majd.
[2.]

Fő adatok
Egyéb adatok
Kapcsolatok

Bibliográfiai adatok

Cím

Alcím

Nem

Tartalmazza

>>

Nevek

Osz. jelzet

Tárgyszó

ISBN

Hozzáférhetőség

Példányok	Vonalkód	Lelőhely/rakt.j	Kategória	Státusz	Előjegyzések
	51000297926	Katona J.Mkvt Infotéka 330 F57	Egyéb dok.	Hozzáférhető	

4. ábra: Elektronikus dokumentumot leíró űrlap 1.

Fő adatok | Egyéb adatok | Kapcsolatok

További adatok

Inf. hordozó típus	Elektronikus dokumentum
Inf. hordozó	CD-ROM
Nyelv	Magyar
Kiadás	Szöveg és képek
Sorozat	
Kiadási adatok	Budapest : Arcanum VNU Budapest, [2002]
Szállító	
Megjegyzés	Tartalmazza még: Top200, 1997-2001. MédiaFigyelő, 2000-2001. - Főcím a lemezcímkeről. ... Tartalom
Ár	
Méretadatok	1 CD-ROM; 12 cm;
Előjegyzés	
Üzenet	

5. ábra: Elektronikus dokumentumot leíró űrlap 2.

Fő adatok | Egyéb adatok | Kapcsolatok

Csatolt objektum adatai

Objektum adatai

Kapcsolatok

Egyéb címek	
Része	
Tartalmazza	
Hivatkozások	Melléklete/indexe: Yellow CD for MS-Windows [elektronikus dok.]

Kiegészítő adatok

>>

6. ábra: Elektronikus dokumentumot leíró űrlap 3.

ISBD

330 F57
 Figyelő [elektronikus dok.] : üzleti és gazdasági hetilap. - Szöveg és képek. - Budapest : Arcanum : VNU Budapest, [2002]. - 1 CD-ROM ; 12 cm
 Tartalmazza még: Top200, 1997-2001. MédiaFigyelő, 2000-2001. - Főcím a lemezcímkeről. - Működési követelmények: Windows 95/98/ME/NT/2000/XP; CD olvasó
 ISBN 963 9374 23 7 Műanyag tokban : 5600,-Ft
 050(439)Figyelő"1995/2001"(086.86)
 338(439)"1995/2001"(05)(086.86)
 Figyelő [Hetilap] [Számítógépes dok.]

7. ábra: Elektronikus dokumentum adatait megjelenítő leíró űrlap 4.

2.4. A Helyismereti Gyűjtemény elektronikus dokumentumokkal kapcsolatos feladatai

2.4.1. A Helyismereti Gyűjtemény funkciója

A Katona József Könyvtár Bács-Kiskun megye megyei könyvtára. Kecskeméten nincs külön városi könyvtár, így ezt a funkciót is ez az intézmény látja el. Ez abból a szempontból érdekes, hogy az ilyen típusú könyvtáraknak gyűjtési kötelessége van bizonyos kiemelt témákban, amelyek a megyével, a várossal, fontos kulturális eseményeivel vagy jelentős személyeivel kapcsolatosak. Ezt a feladatot a könyvtáron belül a Helyismereti gyűjtemény nevű egység látja el, amely különgyűjteményként szerveződik, saját gyűjtőköri szabályzat alapján. A legszélesebb körben gyűjti a Bács-Kiskun megyére vonatkozó dokumentumtípusokat, együttműködve a többi gyűjteményrészsel.

A gyűjtés itt kiterjed a helyi (megyei) sajtó valamennyi cikkére. (A Helyismereti gyűjtemény szolgáltatásainak alapja az analitikus feltárás.) Léteznek azonban manapság csak elektronikusan megjelenő, online elérésű helyi folyóiratok is; s 2008-ban döntés született arról, hogy a Helyismereti gyűjtemény ezek gyűjtését is feladatának tekinti. Ezeket archiválják és fel is tárják. Mivel azonban az intézményen belül ez az egység dolgozott először ilyen típusú dokumentumokkal, itt kellett kialakítani az elektronikus dokumentumok leírásának házi szabályzatát is. Ehhez figyelembe vették részben az elektronikus dokumentumok, részben az időszaki kiadványok szabványát is. A szabályzat így hibrid ugyan, de így lett használható és áttekinthető.

Az archivált cikkek felhasználásának a szerzői jogi törvény szab korlátot, így ezek csak helyben, a könyvtáron belül válnak hozzáférhetővé. A cikk leírásához csatolják az Olib katalógusban azt a webes oldalt, ahol megtalálták. Ez azonban hamar elévül, ezért a megjegyzésben fel kell tüntetni, hogy a belső hálózatban is elérhető az archivált változat.

Az archiválás lehetőségei azonban szerverkapacitás-függőek, ezért a gyűjtést szelektálva végzik, pl. a párhuzamosan megjelenő cikkek terén.

A cikkek feltárásához magát a forrást, a hírportált is fel kell tární, (például Hírös index, Baon, Kecskenet). Az adott napot füzetként kezelik és az aznapi dátummal azonosítják. Esetenként pl. csak a „baon” van csatolva, és ott rá tud keresni az adott cikke.

Az intézmény szolgáltatási kötelezettséggel bír a Bács-Kiskun megyei önkormányzat felé: a róluk és az általuk fönntartott intézmények bármelyikéről szóló cikkek fénymásolatát és leírását is folyamatosan eljuttatják részére. A megyeszékhelyen található Katona József Könyvtár és Ciróka Bábszínház felé is sajtófigyelést vállal, s ez az online időszaki kiadványokra is kiterjed.

A nyomtatott cikkekből elektronizálás is történik szkennelés segítségével. A Helyismereti gyűjtemény szolgáltatása részeként feldolgozásra is kerülnek a felhasználó számára elérhetővé tett elektronikus dokumentumok, s rekordjaik be is kerülnek a könyvtár integrált rendszerébe. Így lesznek az állomány részei, valamint visszakereshetők.

A beszkenelt cikkek is hozzácsatolhatóak az online katalógus adott tételéhez, így kényelmesebbé téve a felhasználást: a könyvtáron belül bárhol elérhető és nem kell érte a Helyismereti gyűjteménybe befáradni a felhasználónak és külön megkeresni a kívánt cikkeket. Bár lementésre nincs lehetőség.

A napi 50-60, de esetenként akár 100 cikk tárolásához azonban háttér tárhely kell, de a szerverkapacitás véges. Szerverbővítés lenne szükséges, melyhez például pályázat útján igyekeznek forrást teremteni.

2.5. Az Infotéka, mint az elektronikus dokumentumok elsődleges szolgáltatási színtere

2.5.1. Az Infotéka funkciója

Az Infotéka az intézménynek egy rendkívül összetett egysége. Itt közhasznú ügyekben, jogi, gazdasági, informatikai kérdésekben is kaphatnak segítséget a felhasználók. Található itt turisztikai információ-szolgáltatás, Europe Direct Bács-Kiskun Megyei Információs Pont, British Council tájékoztató sarok, GatewayUK tájékoztató pont s a helyi joganyagok is itt kerülnek feldolgozásra.

A felhasználók leggyakrabban az internethasználat miatt veszik igénybe a könyvtárnak ezt az egységét, de különböző típusú kérdésekkel is érkeznek ide. Az Infotéka elsődleges feladata a közhasznú információk naprakész szolgáltatása. Ezek gyorsan frissülnek, így szolgáltatásukra a legalkalmasabbak a folyamatosan frissülő hálózati elérésű információhordozók, illetve esetenként a megbízhatóbb tartalommal bíró CD-ROM-ok. Itt találhatóak a könyvtár informatikai témájú könyvei, folyóiratai is – s mivel ezekhez gyakran CD vagy DVD melléklet tartozik, így ezek is itt kapnak helyet.

Megjelenési formájukat tekintve tehát mind az internetes elérésű, mind a kézzel fogható információhordozón helyet foglaló dokumentumok legnagyobb részt ebben az állományrészben találhatóak. (Bár szabott körülmények között internetezési lehetőség az első emeleti tájékoztató pont körül is van.) Az utóbbiaknak a fent említettek szerint két csoportja van: az adatbázisok és a könyv/folyóirat-melléletek.

2.5.2. Az elektronikus folyóiratok

Az elektronikus folyóiratok közül három az Európai Unióval kapcsolatos. Ezek az Agrár Európa és a Bővülő Európa – melyek PDF formátumban jelennek meg – ; és a Bux Info, amely HTML dokumentum.

A közérdekű információk szolgáltatásához kapcsolódik például a gazdasági témájú Controlling Hírlevél és a Magyar Minőség. Ezek térítés ellenében kerülnek a könyvtár tulajdonába, ezért elektronikus hordozón nem elvihetőek. Használható még itt elektronikus

formában pl. az Adó kérdések és válaszok, a Haszon Magazin és a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT).

Vannak az internetről bárholnan elérhető, ingyenes dokumentumok is: pl. Turizmus Panoráma, Napi Turizmus, illetve feliratkozott a könyvtár a Turizmus hírlevél napi szolgáltatására is.

2.5.3. Az elektronikus dokumentumokhoz fűződő szolgáltatások

Azoknak a kölcsönözhető dokumentumoknak, melyek elektronikus melléklettel rendelkeznek, a mellékletük is kölcsönözhető. A legtöbb adatbázis, tanulást segítő program azonban a szerzői jogok miatt csak helyben használható. Az intézmény előfizetője ugyanakkor elektronikus folyóiratoknak is, melyek közül lokális és távoli hozzáférésű megvalósulások is szerepelnek. Ezek természetesen csak helyben használhatóak, viszont belőlük egyes cikkek felhasználói kérésre nyomtathatóak.

Ezek a szolgáltatások olvasójegyhez kötöttek, tehát a könyvtár beiratkozott olvasói számára érhetőek el. Ezen felül külön térítési díjat nem kér az intézmény csak azon szolgáltatásokért, melyek plusz költséget jelentenek, pl.: nyomtatás. A fekete-fehér nyomtatás 30 Ft-ba, míg a színes 100-150 Ft-ba kerül oldalanként. A különböző, helyben összeállított elektronikus tartalmak információhordozókra is menthetőek. Floppy, CD és DVD lemezek helyben is vásárolhatóak.

Két éve az archiválásnak köszönhetően az online anyagok is tartós megőrzésre kerülnek. Ebből is látható a szolgáltatások folyamatos bővülése, igényekhez való alakítása.

A könyvtár beiratkozott olvasóinak az Infotékában van lehetősége naponta fél óra ingyenes internethasználatra. A könyvtár gyakran indít felhasználói tanfolyamokat is, például nyugdíjasoknak – az alapvető számítógép-használati tapasztalatok elsajátításának segítése érdekében. A tanfolyamok tagjai számára az első emeleten is rendelkezésre áll néhány számítógép, melyet a megszerzett ismeretek gyakorlására használhatnak fel. Szintén itt található még néhány gép, amelyek kifejezetten tanulásra, információszerzésre használhatóak.

Ezen felül az Infotékában működik még az eMagyarország Pont szolgáltatása is. Ennek sajátossága, hogy kifejezetten a könyvtári tagsággal nem rendelkezők számára kínál internetezési lehetőséget, viszonylag alacsony térítési díj ellenében. Természetesen beiratkozott olvasók is igénybe vehetik. Ennek használati díja jelentősen kedvezőbb pl. az internetes kávéházak használati díjához képest, így nagy rá a kereslet.

2.5.4. Népszerűsítés

Az intézményben az elektronikus dokumentumok népszerűsítése többféleképpen megjelenik. A könyvtár honlapja is említi őket, folyamatosan készülnek ajánlók róluk, illetve például a könyvtárosok a hírlevelek egy részéből nyomtatnak és a falújságra is tesznek ki egy kis ízelítőt.

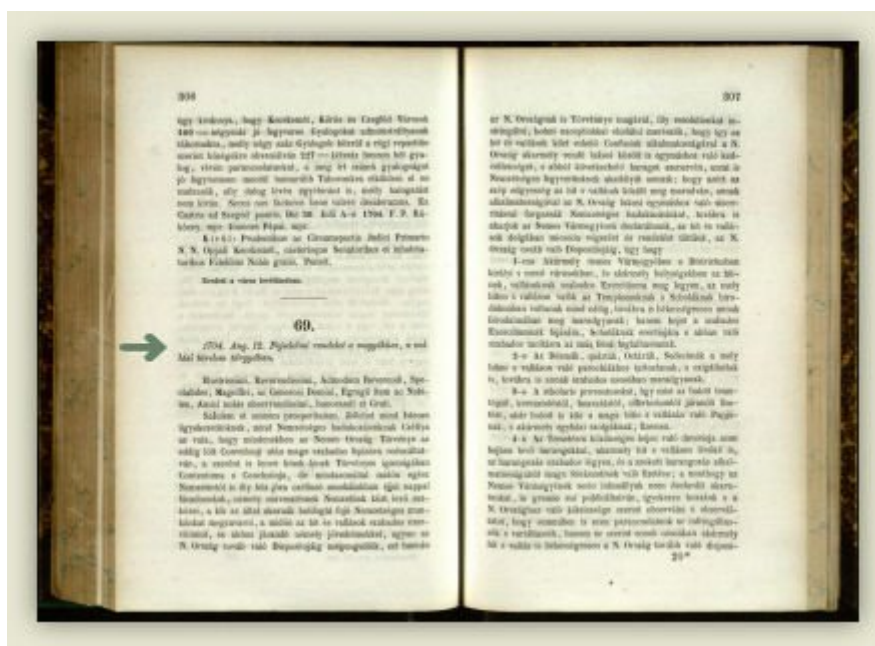
Az Infotékában egy – külön erre a célra használt – paravánon látható CD-ROM-ok doboza is felkeltheti a felhasználók érdeklődését. Itt a könyvtárosok által legfontosabbnak, leggyakrabban keresettnek ítélt dokumentumok doboza található meg. Intézményi szinten is megjelenik az elektronikus dokumentumok ilyen módú népszerűsítése: a könyvtár előterében található állványokon időről időre más-más jellegű dokumentum-összeállításokat szemlélhetnek meg a látogatók. Ezek között alkalmanként az elektronikus dokumentumok, illetve az erről szóló kiadványok is helyet kapnak.

A népszerűsítés a jövőben a tervek szerint még bővülni fog, s új elemekkel gazdagodhat – bár konkrét elképzeléseket a könyvtárosok még nem tudtak mondani.

2.6. Digitalizált dokumentumok az intézményben

A Katona József könyvtárban a digitalizálási szolgáltatás még fejlődőfélben van. A Helyismereti Gyűjteményben a nyomtatott sajtó Kecskemétre vonatkozó legfontosabb cikkei a papír alapú változat megőrzése mellett digitális formában archiválásra is kerülnek. Ezen kívül az intézmény jelenleg egyetlen digitalizált dokumentummal rendelkezik, amely azonban nagy jelentőséggel bír. Ez Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral című műve (4. ábra), amely Kecskeméten jelent meg 1860 és 1866 között. E könyv mind a négy kötetét digitalizálták, s ezek a könyvtár honlapján is megtalálhatóak.

A honlapon belül a Digitális könyvtár menüpont alatt érhető el a Katona József Könyvtár Szolgáltató Portál. Ennek fejlesztését a jövőben tervezi az intézmény, de munkájukhoz anyagi forrást csak különböző pályázatokon tudnak elnyerni.

8. ábra: Hornyik János: Kecskemét város története oklevéltárral. Kecskemét, 1860-66.

2.7. A könyvtár elektronikus dokumentumainak használati jellemzői

2.7.1. A felhasználók tájékozottságának jellemzői

A könyvtárosok szerint az olvasók már valamilyen szinten tájékozottan keresik ezt a dokumentumtípust, tehát nem közvetlenül tőlük értesülnek ezek létezéséről, s tájékozatlanság inkább a használat feltételeiről jellemző. Természetesen egy bizonyos szintű tájékozottság, nyitottság már ahhoz is kell, hogy egyáltalán keressék ezeket. A katalógusban keresni tudó felhasználók számára például nyilvánvaló lehet ezeknek létezése, hiszen a találatok között ugyanúgy szerepelhetnek elektronikus dokumentumok is.

2.7.2. Az elektronikus dokumentumok egyes altípusainak használati gyakorisága

Az elektronikus dokumentumok használatának az Infotékában a legmagasabb az aránya az egyéb dokumentumtípusokhoz képest, de itt sem éri el az 50%-ot. A könyvtár egészében nézve viszont igen kicsi ez a százalékos érték, hiszen a könyvtár állományának csak egy kicsiny részét képezik az elektronikus dokumentumok.

Az elektronikus dokumentumok körében, az offline dokumentumok használata folyamatosan háttérbe szorul, míg az online dokumentumoké növekszik. Ez nem meglepő, hiszen az offline dokumentumok (CD-k, DVD-k) kiadása is csökkenő tendenciát mutat, mivel ezek gyártása sokkal költségesebbnek bizonyul az online technológiák felhasználásánál. Az internetes források előnye természetesen a gyorsabb frissíthetőség is. Ugyanakkor természetesen ezek a források kevésbé ellenőrzöttek, illetve egy átlagos felhasználó nem tesz különbséget az eltérő oldalak megbízhatósága között, de nem is igényli ezt. Megelégszik az általa egyszerűbben, gyorsabban hozzáférhető forrásokkal, amelyek kezelésében is gyakorlottabb – még ha mindez a hitelesség, pontosság vagy teljesség rovására is megy.

Merülnek fel ugyanakkor olyan igények, amelyek kiszolgálásához például az igényesebb kivitelezésű CD-ROM-ok használatára van szükség. Például a jogtárak esetében. A könyvtárosi tapasztalat szerint nem is elsősorban tartalombeli különbségek mutatkoznak itt az online forrásokkal szemben, hanem a CD-ROM olyan kifinomult keresési lehetőségeket biztosít, amelyet egyetlen internetes alkalmazás sem tud.

2.7.3. Felhasználói típusok, indítékok, megelégedettség

Az elektronikus dokumentumok felhasználói az offline dokumentumok esetében túlnyomórészt a felnőttek. A felhasználásuk indítékai között – tartalmi jellegükből adódóan – a legritkábban fordul elő a szórakozás. Sokkal inkább keresik őket információszerzési célokkal, szakmai vagy egyéni érdeklődésből, például családfakutatáshoz. A nyelvoktató CD-ROM-ok az egyéni tanulást hivatottak segíteni.

Az online dokumentumok használatának nyomon követése ezzel szemben nem megvalósítható, hiszen nem ellenőrizhető az összes felhasználó tevékenysége.

A felhasználói önállóság mértéke is változó: van akinek van szüksége segítségre, van akinek nem. A tapasztalt adatbázis-használóktól kezdve előfordulnak olyan esetek is, hogy a felhasználó le sem ül a számítógéphez, olyan mértékben tapasztalatlan s szorul rá a könyvtárosok segítségére.

A felhasználói megelégedettségről nem készültek felmérések, az intézmény igyekszik minden tekintetben kielégíteni a felmerülő igényeket, sőt elébe menni azoknak. Elmondható, hogy az elektronikus dokumentumok terén nincsenek problémák a minőségi és mennyiségi kérdésekkel, hiszen a felmerülő igényeket maximálisan ki tudják elégíteni.

2.8. Tervek, tendenciák

Az egyik legkiemelkedőbb folyamatban lévő fejlesztési projektje az intézménynek az új honlap elkészítése. A cél, hogy az új honlap segítségével az eddig csak helyben elérhető dokumentumokat is közzé tudja tenni a könyvtár távoli hozzáférés révén.

A könyvtárosok által felvetett legnagyobb probléma az intézményben az, hogy míg a nyomtatott gyűjtemény tudományterületenként és egyéb szempontok szerint van elkülönítve, az elektronikus dokumentumok hozzáférése viszont ezektől elkülönül. Ha valaki például az olvasóteremben használ egy könyvet vagy folyóirat-kolligátumot, nincs lehetősége ott helyben összevetni elektronikus forrásokkal. Ennek megoldása érdekében szeretne az intézmény a könyvtár egész területére kiterjedő WiFi hálózatot kifejleszteni.

Az ilyen irányú fejlesztések mögött ugyan nem áll tömeges felhasználói igény, de az intézmény igyekszik nyomon követni az országos, sőt külföldi tendenciákat, s ennek nyomán elébe menni a felhasználó igényeknek. Az eddigi gyakorlat is azt mutatja, hogy a bevezetett szolgáltatások megjelenését követően jelentkezhet nagyobb igény rájuk.

Az intézmény távlati célja, hogy a megújuló technikákkal lépést tartva, az aktuális információs lehetőségeket kihasználva fejlessze tovább elektronikus dokumentumgyűjteményét és a hozzá fűződő szolgáltatásokat.

Összefoglalás

Kutatómunkám során gyűjtött tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy a Katona József Könyvtár nyitott az elektronikus dokumentumok felé; gyűjti, feldolgozza és szolgáltatja azokat; s törekszik a velük kapcsolatban felmerülő kérdések megoldására. A könyvtárosok szemléletmódjában az elektronikus dokumentumok nem különülnek el más típusú információhordozóktól; magát az információt tekintik meghatározónak, s a dokumentumtípust csak másodlagos jellemzőként kezelik.

Technikai feltételeik azonban nem teszik teljes mértékben lehetővé, hogy a szolgáltatásban azonos kezeljék őket a hagyományos dokumentumtípusokkal. Problémát jelent például az, hogy az olvasótermekben nem, csak az első emeleti tájékoztató pont mellett, a Helyismereti Gyűjteményben illetve a könyvtár Infotéka nevű egységében találhatóak számítógépek, melyek az elektronikus dokumentumok használatához nélkülözhetetlenek. A CD, DVD-típusú dokumentumok ráadásul csak egy példányban, a könyvtár egy adott pontján találhatóak meg – ami legtöbbször az Infotéka. A feltételek javítására az intézmény folyamatosan keres megoldásokat. Tervezik például egy, a könyvtár egész területére kiterjedő WiFi hálózat kifejlesztését. Ennek segítségével a készülőben lévő új honlapon elhelyezett távoli elérésű dokumentumok elérhetőek lesznek az intézményen egész területén belül bárholnan.

A fenti példa is mutatja a könyvtár nyitott, innovatív problémamegoldó hozzáállását. Ezt a szemléletmódot igyekeznek felhasználóiknak is átadni. Gyakran elébe mennek ugyanis a felhasználói igényeknek. Nem várják meg tehát, amíg az európai tendenciákból megjósolható igények (ahogy ez a WiFi hálózat is) tömegesen jelentkezzenek, hanem kialakítják az adott szolgáltatást, majd igyekeznek minél szélesebb körű tájékoztatást nyújtani arról a felhasználóiknak, s népszerűsíteni azt. S ez a lehetőség ismeretében alakul majd igénnyé a felhasználók körében.

Az intézmény ugyanilyen aktívan igyekszik a feldolgozó munkában felmerülő problémák megoldására, saját feldolgozó tevékenységük egységessé alakítására. Ennek érdekében házi szabályzatot is készítettek az elektronikus dokumentumok leírására.

A könyvtár felhasználói életkoruktól és érdeklődési területüktől függően változó mértékben veszik igénybe az elektronikus dokumentumokat, de ehhez az intézmény igyekszik a legjobb feltételeket megteremteni és megfelelő szakmai segítséget nyújtani. Például a Helyismereti Gyűjtemény szolgáltatásaiban jelentős szerepet kap a nyomtatott formában megjelenő cikkek digitalizálása és archiválása – s ezeket a használat megkönnyítése érdekében fel is dolgozzák és rendszerezik. Az Infotékában is szakképzett, az informatika területein is jártas könyvtárosok végeznek rendszerező és tájékoztató munkát.

Összegezve tehát a Katona József Könyvtár lehetőségeihez mérten, egy megyei könyvtártól elvárható színvonalon látja el az elektronikus dokumentumokhoz kapcsolódó feladatait.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a szakdolgozatomban közreműködő témavezetőmnek, Salgáné Dr. Medveczki Marianna tanárnőnek; és a Katona József Könyvtár könyvtáros szakembereinek: Padányi Emese szolgáltatásvezetőnek, valamint a Helyismereti Gyűjtemény, Gyarapítási osztály, Tájékoztató szolgálat és az Infotéka segítségemre lévő dolgozóinak.

Felhasznált irodalom

1. Berke Barnabásné: Az elektronikus dokumentumok és könyvtári használatuk. Helyzetkép = Könyvtári Figyelő 47. évf. 2001. 2. sz. p. 275-297.
2. Az elektronikus dokumentumok leírási szabályzata (összeáll. : Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára), 14 p.
3. A Katona József Könyvtár Gyűjtőköri szabályzata (összeáll. : Hány Péterné), 2000. 23. p.
4. Könyvtári szakirodalmi tájékoztatási szabályzat. KSZ/2. Bibliográfiai leírás. Elektronikus dokumentumok, Budapest : Könyvtári Intézet, 2000. 93 p.

Mellékletek

1. számú melléklet

CD-ROM-ok az Infotékában

CD-ROM	Leírás	Raktári jelzet
1000 üzleti levélminta		650 E99
1848/49 Csudáknak éve	Forradalom és szabadságharc	943.9 C89
1956 enciklopédiája	A magyar forradalom és szabadságharc	943.9E99
3D virtuális origami		745 P35
500 nations	Stories of the North American Indian Experience	970 F62
6 nyelvű Európa szótár		801 H40
A cár és a madár	40 orosz mesediafilm	C 12
A CE jelölés kézikönyve		006 C14 EIP
A család kedvencei a kutyák		636 C36
A digitális fényképezés		770 D66
A digitális fényképezés		770 D66
A Föld élővilága	10-14 éveseknek	580 F77
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Adatbázisai - 2000		810 F87
A II. világháború		943.9 M39
A Kárpát-medence mollusca-faunája		590 S79
A kft. és ügyvezetője		347 K44
A kis mozigépész	Látványos kalandjáték	370 K49
A Könyvek könyve	Hangos-képes Biblia nem csak gyerekeknek	220 T70
A magyar bor		663 M14
A magyar nemzet hadtörténelme		355 B28
A magyar nemzet története		943.9 M16
A magyar nép művészete	(Malonyay Dezső)	390 M25
A magyar repülés 90 éve	Fejlődéstörténeti áttekintés	629 M14
A tudás vára I.	Iskolaelőkészítő és képességfejlesztő játék óvodásoknak és kisiskolásoknak	372 S67 Gy

Egyszerre rekord jelenjen meg,
CD-ROM: leírás: raktári jelzet:

A könyvtár honlapján megjelenő CD-ROM-ok

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://www.kjmk.hu/ujcdromok.asp?wid=0&wht=cdrom&size=25&r1=i&r2=i&r3=i>

2. számú melléklet

Az Infotéka használat közben 1.

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://europedirect.kjmk.hu/images/20040610.jpg>

Az Infotéka használat közben 2.

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://fiesta.kjmk.hu/2007/videk/images/virag2.jpg>

Az Infotéka használat közben 3.

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://fiesta.kjmk.hu/2007/vidék/images/meselj1.jpg>

Az Infotéka használat közben 4.

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://europedirect.kjmk.hu/images/2005/20051004.jpg>

3. számú melléklet

A digitalizált mű

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára a IHM ITP 3. sz. projekt keretében közreadja a "Hornyik János Kecskemét története odeváltam" (Kecskemét, 1860-1866) című monográfiáját digitális formában.

A mű, mely 1911-ig tartalmazta a város történetét, a 19. század hazai történetének legnagyobb színvonalát képviseli. Értékét különösen megneveli, hogy az önkormányzatban kedvelt iratok nagy része ezáltal elpusztult, ezáltal a monográfia a helyörténelmi kutatás egyedül forrásdokumentumává vált.

A monográfia egyetlen kiadása ell meg, kisköbri kiadása nem volt. Nyomatdíjtelenül jelleltésége A könyvnek, hogy Szilády Károly nyomdájában készült, mely az első kisköbri könyvnyomda volt, 1861. évi 371 között őszent.

A mű jelenlegi honlapján lelti lve vesztélyeztetett. A digitális változat előállításával azt szeretnénk elérni, hogy az eredetivel megegyező érleket közzéteve, széles hozzáférést lehetővé teve az eredeti dokumentum védelmét, fennmaradását biztosítsuk. Az önkormányzat önkormányzatok is digitálizáljuk, ezáltal megőrzjük történelmüket a jövőre az országos korszakot követő iratokat a mű a kiegészítésekben a a dokumentumává mind a tudományos kutatásnak, min a legújabb leltérezésének.

A munka nem az alábbi egységökkel végjovestató vagy a Keresés alultabán mind a szóra visszatérhető.

Hornyik János (1812-1885)
Kecskemét város története önkormányzattal / Hornyik János (Kecskemét : Szilády K. Ny., 1860-1866) 4 db

1. köv. - 1860 - 278 p.	Talalom
2. köv. - 1861 - VI, 512 p.	Talalom
3. köv. - 1862 - 516 p.	Talalom
4. köv. - 1866 - 491 p.	Talalom

Keresés
Úmrató a kereséshoz

A Katona József Könyvtár Szolgáltató Portálja

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://mail.kjmk.hu:8888/KJMKDIGIT/portal-fw/sunspotdemo-portal>

4. számú melléklet

Elektronikus dokumentumokat és azok használatához segítséget nyújtó kiadványokat népszerűsítő állvány a Katona József Könyvtárban

Forrás:

A Katona József Könyvtár honlapja
<http://fiesta.kjmk.hu/2007/videk/images/kmet4.jpg&imgrefurl>